

Budai Napló

XXVIII.
évfolyam.
1041. sz.

Buda érdekeit a várospolitikai, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Egy szám 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felolós szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 40 fillér. 20 mm. magas hirdetés 8 pengő. Szövegsor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések díja mindenkor előre fizetendő.

1931
május
17.

A milliós Budapest

RIPKA FERENC dr. főpolgármester

Az elvetett mag ősztől tavaszig pihen. Benne van a fejlődés minden eleven ereje, de odakint nicsenek meg a fejlődés lehetőségei. Nincs fény, nincs melegség, nem ragyog az élet mosolya.

A történelemben is vannak ilyen elvetett magok, amelyek egy-egy viruló nyár után az élet minden lehetőségével behullottak a termő talajba, de ott pihentek évszázadokon át. Mert nem sugárzott rájuk a fény és meleg, nem ragyogott rájuk az élet mosolya.

Budapest is sokáig volt ilyen földben szunnyadó mag!

Nyugat és Kelet között erre vitt el a népek útja. Sőt itt kereszteltek egymást a viláfgorgalom vonalai. Középeurópa legnagyobb vízi útja, a Duna, itt fordul délnek, innen kellett elindulnia, aki kelet felé akarta folytatni útját. Ide hordták árujukat az északi vidékek, ha tovább akarták szállítani a Dunán.

Ide kellett elérnie a római világbirodalomnak, mikor északra felé terjeszkedett. A Duna vetett neki határt és itt megtelepedve ez a kultúr nép felismerte ennek a vidéknek természeti kincseit. Ide építettek gyönyörű nagy várost, melybe császárok jártak pihenni, gyógyulni és gyönyörködni.

Ez volt Budapest első virágzása, első szép nyara. Ekkor ragyogott rá először az élet mosolya. De aztán, ami szín volt és melegség, eltűnt a nyárral, csak az avarja maradt meg, szürke avar, szürke kővek. Csak a váza annak, ami egykor élet volt. Csontváza az egykor itt élt nagyvárosnak, amelyben ennek a területnek lehetőségei életre keltek és kifejtették teremtő hatalmukat egész pompájukban. Rómának, a felséges anyavárosnak, elsorvadása után árvaságra jutottak gyermekei. Amíg anyjuk bőségben élt, arannyal díszített köntösben jártak, aztán lerongyolódtak, idegenek szolgálatába kellett állniok, előkelő sorból lehanyatlottak és mindig többet veszítettek lelki és testi épségükből.

A nyár elmúlt, a mag a föld alá került és várta az új tavaszt. A téli álomban talán sisakos, páncélos vitézekről álmodott és várta visszatérésüket. Pedig nem onnan jött a tavasz. Keletről érkezett lovas nép szállt meg a Duna partján. Nem városépítő nép. Szellős sátorokban élt a könnyen tovaszálló tábor. Senkise várta, hogy ezek hozzák meg ennek a vidéknek az új tavaszt, a fényes nyarat, szebbet, hosszabbat — örökkévalót!

Ennek a népnek lelke csodálatosan jól termő talaj volt. Megtermett benne a nyugati kultúra minden nemes növénye. Nem az iskolás gyermek öntudatlanságával, hanem az érett férfi okos eszével tanulta el a gondolatokat és formákat, amik előrevittek az emberiséget. És amíg lelke mélyén ősi álmodó, magabazárkózott, magán kívül urat el nem ismerő kemény természet megmaradt, a népek szellemi versenyében nem maradt el, sőt, ha szerencsétlen körülmények nem bántották, mindig az elsők közé került.

A templomok és kolostorok kőházai után a városok is elkezdének épülni. Magyar városok magyar polgárokkal. Az, hogy később városaink nagy részében idegeneket kellett behívni, a harcokban pusztuló magyarság szomorú bizonyítéka.

A tizenkettedik században a Buda nevet még a mai Óbuda viseli. Itt van prépostság és a királynak is kastélyos háza. Pestnek inkább kereskedői jellege van és nagyrészt mohamedán hitű bolgárok laknak ekkor benne. A tatárjárás itt is elpusztított mindent. A mai váci-utcai Angolkisasszonyok temploma helyén akkor dominikánus templom állt. Ide menekült a lakosság és itt olták le valamennyit.

A tatárjárás után Buda is, Pest is kiépül. A mai Budapest azonban akkor sok részre van tagolva. A várdombon levő város Buda, a felsőváros Óbuda, a balparti város Nagypest, a Rácváros Kispest, Felhévíz külváros van a Császárfürdő tájékán, Alhévíz a Rudasfürdő táján, Szentpéterfalva a Pálffy-tér vidékén, Szentjakabfalva Újlak helyén. Pest külvárosai Újbécs és Jenő a Lipótváros helyén, Szentersébetfalva a Várház körül.

Nagy Lajos király emeli városi rangra Óbudát. Pest jómódjára jellemző, hogy naóvösszegű kölesönnel segíti ki Zsigmond királyt, aki sokat tartózkodik Budán és ebben az időben Buda a német római császárság székhelye. Zsigmond francia építőmesterekkel gyönyörűen átépítteti a várost. De afolyton anyagi zavarokkal

küzdő uralkodó nem fizet a franciáknak és ezért nagy nyomorúságba kerülnek.

Buda legszebb virágkorát Mátyás alatt éli. Számos főúri palota épül a várban és Buda egyik legmagasabb kultúrájú hely lesz. Ezt a virágzást pusztulás és hosszú tengődés követi a török hódoltság alatt és a rákövetkező időkben. Csak nehezen tér magához Buda és Pest. Pestnek 1710-ben csak 300 lakója volt.

Pest rendszeres fejlesztése 1808-ban kezdődik, amikor megkeletkezik a királyi Szépítési Bizottmány, mely Budapest rendszeres fejlesztésén és szépítésén dolgozik és ennek a munkának a lelke József királyi herceg, nádor lett.

Ezzel kapcsolatos a nemzeti élet öntudatra ébredése, mely Pestet és Budát akarja az ország fővárosává tenni. Ebben az időben épül a Nemzeti Múzeum, megalakul az Akadémia, a Nemzeti Színház. A nemzeti törekvés egyik sarkalatos törekvése lett a főváros megteremtése, mert a vidéki városokba szétszórta magyar művelődés szétforgácsolva, helyi viszonyok által szűkebb látókörre szorítva nem szolgálhatta a nemzet egyetemet.

A szabadságharc szerencsétlen kimenetele Budapest fejlődését is megakasztotta, de amint széttörte bilincseit a magyar erő, újra megindult az élet és megvalósították azt a törekvést, amit Házman Ferenc budai polgármester már a szabadságharc alatt akart megvalósítani, 1873-ban egyesítették a mai Budapestet. Az egyesítéstől kezdve a világháborúig Budapest európai méreteket felülmúló, szinte amerikai módon fejlődött. 1851-től 57-ig az abszolutizmus korában, 9 ezerrel szaporodott a város lakossága, míg az abszolutizmus bukása után 1869-től 80-ig kilencvenezzerrel, 1880-tól 90-ig 135 ezerrel, 1890-től 1900-ig 226 ezerrel.

Ezután már csökkent a fejlődés aránya, 1910—1920-ig csak 48 ezerrel gyarapodott Budapest lakossága. Még nagyobb csökkenést mutat 1920-tól 25-ig, míg ettől kezdve megint megindul a fellendülés és ma elérte a lakosság száma a milliót.

A lakosság e növekedésének két forrása van. Az egyik a természetes szaporodás, vagyis az a szám, mellyel a születések a halálozásokat felülmúlják. A másik a bevándorlás. Budapesten a népesség 1847-től 1920-ig 632 ezer lélekkel gyarapodott. Ebből természetes szaporulat 142 ezer, bevándorlási többlet 490 ezer. Az igaz, hogy minden európai nagy városban ez a jelenség. A bevándorlók arányszáma Stockholmban 80%, Párizsban 65%, Berlinben, Münchenben és Bécsben 60%.

Minden városra átalakító hatással van a bevándorlás s így magára Budapestre is. Fél század alatt körülbelül félmillió ember vándorolt be a fővárosba és ez az óriási tömeg jóformán teljesen eltüntette Budapest régi lakosságát és elhozta magával saját egyéni sajátosságait és ezeket itt meghonosította.

E sajátosságok sokfélesége között a legfontosabb és legértékesebb Budapest vallásos élete. Ennek a vallásos életnek nagyszerű megnyilatkozása volt a Szent Imre-év a maga fényes, szinte világra szóló ünnepeivel, úgy hogy Budapest történetében örökre emlékeztetés maradt. Kimutatta kegyeletét az első magyar vértanu püspök, Szent Gellért iránt is, de nemcsak a római katolikus egyház élete mutatja ezt a fellendülést, valamennyi keresztény felekezet egyformán fejlődik és erősödik. A zsidóság sem marad el a maga vallásos munkájával. Emberszeretettel Budapest szegényei számára gyönyörű intézményeket teremtett és egyházi élete erősödésével a hitélet ápolása is buzgóbb.

Budapestnek e lelki tartalma mellett figyelemre méltók a külső körülmények is. Budapest mai 1,004.699 lakosa 19506 házban lakik. E házak természetesen a legváltozatosabb képet nyújtják. A belváros hatalmas bérpalotáitól és Buda csendes urasági házaitól kezdve a külvárosok bérkaszárnjáig és a határban épült összetákolt viskóig az életkörülmények különbözőképpen rendelkeztek lakást a budapesti ember számára. Különösen a háború utáni időkben nehezedett súlyos gondként Budapestre a lakáskérdés. Az ideözönlő menekültek örülhettek, ha vagonokban kaptak elszállásolást. Azóta a viszonyok megváltoztak. A fővárosban nagyméretű építkezés indult meg és Budapest közvetlen környéke is olyan lendületnek indult, hogy területek, melyek még pár évvel ezelőtt legelők és szántóföldek voltak, ma sűrűn be vannak építve és a házak százai emelkednek egy-egy esz-

tendő leforgása alatt különböző most alakult községekben és kertvárosokban. Hogy Budapest közvetlen környéke milyen arányokban fejlődött, azt néhány számadat mutatja meg. Amíg 1869-ben a Budapesttel szomszédos községekben összesen 26 ezer ember lakott, addig ez a szám 1930-ban 415 ezerre emelkedett. Míg a távolabb fekvő községek 97 ezer lakosa csak 250 ezerre nőtt.

Ez a szaporodás egyes községekre eloszolva érdekes táblázatot mutat. Rákosszentmihálynak 1869-ben 184 lakosa volt, 1930-ban 14 ezer. Pestszentlőrincen akkor 361-en laktak, ma 30 ezren laknak ott. Kispesztnek most 64 ezer lakosa van és akkor még egyáltalában nem is létezett. Pesterzsébet 223 lakosából 67.871 lett. Újpest hatezer lakosából 67 ezer, Rákospalota háromezer lakójából Pestújhegy 54 ezer lett. Budapest közvetlen környékének népszaporulata még a főváros gyarapodását is messze felülmúlja, mert amíg Budapest lakossága 1830-tól 1930-ig, tehát száz év alatt a tízszeresére emelkedett, addig a környék harmincháromszor lakottabb, mint száz évvel ezelőtt. Ez a fejlődés minden nagy város természetes útja.

Az így kifejlődött Budapest a magyar nemzet erőinek összetevéséből lett naggyá és ezzel a nagyságával lett a magyarságnak középpontja, e nagy erőgyűjtemény hatalmas felhasználója. Fejlesztett itt kulturális életet, mely az egész magyarság kultúrájának vezére és ápolója lett. Budapest lakossága teremtette meg azt a gazdasági fellendülést, melyben a magyar gazdasági erők Európa versenyében megállták helyüket és tiszteletet érdemltek.

Alkotások egész sora hirdeti Budapest vezető szerepét. Itt vannak a magyar kultúra gyönyörű alkotásai, a pompás paloták, hidak, terek, szobrok, festmények. Itt talált székhelyre a magyar irodalom, a magyar zene, Budapest újságírása évtizedek óta európai színvonalon áll és úgy hírszolgálat, mint a tendenciák komolysága tekintetében teljes tiszteletet érdemel.

Itt alakult ki a magyar gazdasági élet középpontja. Gyárkémények erdeje emelkedett az ég felé és amíg egy nagy földindulás meg nem rázta a magyar földet, e kémenyek tövében százazrek dolgoztak a magyar kenyérért.

Itt központosult Magyarország kereskedelmi élete üzleteivel, vállalatjaival és vezérlő egységeivel. Ide gyűlt össze és innnen osztódott el az ország termelése. Minden a kialakult egészséges élet képét mutatta, amikor a nagy földindulás sok mindent összedöntött és meggyengítette azt is, ami megmaradt.

De Budapest nemcsak a magyar keretek között szerezt meg magának munkájával és fejlődésével a vezető szerepet. Nem egyszer az első sorba került Európa városai között és olyan alkotásokat mutatott föl, amelyekben példát adott a külföldnek.

Így Budapesten volt az első közúti villamos vasút és az első földalatti városi vasút. Ezeknek a magyar kezdeményezéseknek útmutatására keletkeztek a külföld nagy városaiiban a hasonló berendezések, úgy hogy a világvárosok mai nagy forgalmát budapesti példák után teremtették meg.

Itt alapították meg az elektromos világítás első formáit, úgy hogy büszkén mutathatunk ezen a téren is Budapest elsőbbségére. Hogy különösen az elektromos erőátvitel terén Magyarországa lett a vezető szerep, azt a Ganz-gyár kiváló mérnökeinek köszönhetjük.

Ezt a vezető szerepet Budapest ma is nem egy téren meg tudta tartani. Így minden külföldi nagy város vezető körei, ha meglátogatják a magyar fővárost, a legnagyobb elismeréssel adóznak köztisztvisági intézményeinknek, tűzoltóságunknak, kertészetünknek, de főleg népiiskoláinknak, melyek berendezésükkel általános elismerést aratnak és a legnagyobb megbecsülést keltik a külföld kultúrebereiben.

Budapest a legújabb időkben fejlődésének új lehetőségét nyitotta meg. Természeti kincsei arra rendelik, hogy az európai idegenforgalomnak egyik legnevezetesebb pontjává legyen. De ebben a szerepében is gondol arra, hogy szolgálja az egész ország érdekeit és innen, a középpontból irányítsa az idegenforgalmat a magyar vidék szépségei és értékei felé.

Budapestnek gyönyörű fekvése, a budai részek egészséges levegője, nyújtják a keretet ahhoz, hogy fürdővárossá fejlődhessek. Gyógyító forrásai pedig olyan csodá-

Ki mint vet, úgy arat, MAUTHNER
magnál jobbat sehol sem kaphat!
MAUTHNER ÖDÖN magtermelő és magkeres-
kedelmi részvénytársaság
Alapítási év 1874. Telefon: 463-65.
SÜRGÖNYIM: MAUTHNEREK, BUDAPEST.

MAUTHNER MAG

Központ: VII, Rottenbiller-u. 33. Fiókküzet; IV, Kossuth Lajos-u. 4
A Ferencröndök templomával szemben.

Vetőburgonya Böhme-féle legkorábbi sárga,
legkorábbi borsó, kifli és más jeles fajok, szavatoltan
fajtiszta, szelektált minőségben jutányosan kaphatók
**Új nagy főárjegyzék, mely növényárjegy-
zékét is tartalmaz, ingyen és bérmentve.**

latos anyagot szolgáltatnak, hogy valódi áldást nyujta-
nak a beteg emberiségnek. Ezek Budán fakadnak.

Pesten van a világhírű Széchenyi-fürdő és voltak
vasas források, amelyek a mai Pest különböző részein
fakadtak és még egy fél századdal ezelőtt is nagy szerepet
jártak. Ma már e források egy része eltűnt, a másik
a fejlődő nagy város áldozata lett, építkezések alkalmá-
val betörték őket, paloták épültek felettük és ma már
csak az erzsébetkörúti fürdő hirdeti még a: vasas fürdőt.

Ilyen természeti kincsek mellett meg van az alap
arra, hogy *Budapestből fürdőváros fejlődjön* megfelelő
munka, áldozatkészség és kitartás mellett, ha az érdek-
lődés mindinkább e fontos, életbevágó kérdés felé fordul.
Ezeknek a gyógyító forrásoknak megfelelő kihasználá-
sa a fővárosnak olyan állandó jövedelmet biztosít, ami-

nek hatását nemcsak a városi ipar és kereskedelme éri
meg, hanem a vidéki termelő lakosság is.

Ehhez járul még a hatalmas Duna folyam, mely a
palotasorok és hidak gyönyörű emberi alkotásai között
úgy hömpölyög, mint a természet ősi ereje, mely időtlen
idők óta mossa itt a partokat és a kultúra keretében a
kultúra szolgálatába is áll. Üdíti, tisztítja a levegőt,
hordja a hajókat, melyek népek vagyonát szállítják or-
szágokon keresztül, óriási fényes szalagként csillog a
magyar napsugár fényében és beragyogja a fenséges
útja szélére épített fiatal, gyönyörű fővárost.

A milliós Budapest a megcsónkított Magyarorszá-
nak egyik legnagyobb erőssége. A megtörtelt fának ha-
talmasan hajtó ága, mely már is gazdagon termi a ma-
gyar értékeket, de a jövője még biztatóbb, mert a ma-

gyar nemzet támogató erején kívül olyan erők állnak
önmagában is rendelkezésre, mely anyagi és erkölcsi si-
kereit biztosítja a népek versenyében.

De Budapest igazi jövőjét nem a természeti szép-
ségek, nem kedvező földrajzi fekvése, semmi más külső
körülmény nem fejlesztheti igazán, ha a magyar nem-
zet nem tekint Budapestet annak gyönyörű ékességnek,
mely a magyar élet homlokán diadémként ragyog. *Buda-
pestet csak a magyar nemzet szeretete teheti igazán
nagygyá.* Az a szeretet, mellyel a háború előtt minden
magyar a fővárosra tekintett. Ez a szeretet a nemzet
egységét hirdette. Budapest szeretetében kell újjászüle-
nie a magyar egységnek. Meg kell adni a magyar fővá-
rosnak azt a vonzó erőt, mellyel magához tudjon ragadni
minden magyar szívet!

Befejezték a fürdőügyi ankétet

Befejezte tanácskozásait a BUDAI
TÁRSASKÖR, amiket a fürdőügyi és
idegenforgalom érdekében előadás-
sorozat kísért és egy nagy lépéssel
közelebb vitte ezt a — Budára nézve
oly fontos — kérdést a megoldáshoz.

Az előző számban közölt tudósítá-
sban foglalt előadásokon kívül az an-
két további folyamán nagyjértékű elő-
adással gyarapította az anyagot *Pá-
vai Vajna* Ferenc dr., aki mint geo-
lógus sok érdekes új, sőt meglepő
adatot mondott el. Követte őt *Ba-
ranski* Gyula dr., aki inkább részlet-
kérdésekkel foglalkozott, majd *Tausz*
Béla dr. mondotta el értékes tapasz-
talatait és gondolatait. *Zubriczky* Jó-
zsef dr. min. tan., aki évtizedek óta
foglalkozik ezzel a kérdéssel, a maga
átszűrődött véleményét, megérett gon-
dolatait, szakszerű kritikáját vitte a
hallgatóság elé.

A befejező estét *Hennyey* Vilmos
előadása nyitotta meg, aki nagy gond-
dal összeállított statisztikai adatokat
vitt bele a vitába és nagy felkészül-
séggel igyekezett tisztázni az eszmé-
ket. Utána dr. *Szentirmay* Imréné, a
törvényhatósági bizottság tagja, a
maga kedves, közvetlen előadó módo-
rában tárgyalta főleg a külföldi nyar-
alások ügyét és a hazaáruháshoz ha-
sonló bűnek mondtotta azt a rossz
szokást, hogy külföldre visszük a
pénzt. *Polakovits* Gergely Zsigmond
a maga álláspontját igyekezett álta-
lánosítani, amelyet legutóbbi broszu-
rájában írt körül, leszűrve ott —
szintén évtizedekre visszamenő — ta-
nulmányainak eredményét. *Kádár*
Gusztáv szállott vele vitába. *Morbi-
tzer* Dezső, a szkfvi kerteszet igazga-
tója a maga kedves szakmájából me-
ritett tanulságokat tárta a hallgatósá-
g elé, azt a tanulságot vonva le,
hogy Budát elsősorban kertvárossá
kell tenni. Befejezte a vitát *Ujj* Gyula,
aki a *Budai Napló* álláspontján állva
a *Kelet-fürdővárosává szeretné tenni*
Budát, azzal fejezte be szavait,
hogy: — aki Buda vizét issza, vágyik
annak szíve vissza.

Az előadónak *Hoór-Tempis* Móric
dr. elnök mondott köszönetet és *elha-
lasztotta a vita folytatását őszre*, de
addig is ajánlotta, hogy kiküldendő
bizottság sürgesse a különös áldozat-
tot nem kívánó kérdések megoldását.
Befejezésül *Kapcsa* Imre, aki az an-

két rendezésével nagy érdemet szer-
zett a fürdőügyi terén, fejezte ki sajná-
latát afelett, hogy sok értékes fel-
szólalás elmaradt és arra kérte mind-
azokat, akik már szóhoz nem jutot-
tak, hogy témájukat írják meg lehe-
tőleg röviden, hogy aztán memoran-
dumba foglalva az illetékes tényezők
elő terjeszthessék azokat is, úgy mint-
ha elmondották volna. *Kapcsa* Imrét
éltetve osztott szét a társaság.

Az elhangzott előadásokat a *Budai*
Napló folytatálagosan közli a jövő
számától kezdve.

Az ankétet követő társasvácsorán
elsőnek *Oszoly Kálmán* szólalt föl,
utána *Hoór-Tempis* Móric dr., az-
után dr. *Szentirmay* Imréné, *Kapcsa*
Imre, *Thoma József*, dr. *Mikler* *Gusztáv*,
dr. *Petracsák* *Lajos*, *Szilágyi* *Károly*,
Bakonyi *János*, dr. *Nemes* *Jenő*.

Az Erdei Iskola

Ünnepi keretek között nyitották
meg az Újvárosháza nagytermében
az első Nemzeti Gyermekhetet, *Horthy*
Miklósné, a kormányzó neje és nagy
közönség jelenlétében, amelynek meg-
nyitó beszédét

RIPKA FERENC
főpolgármester

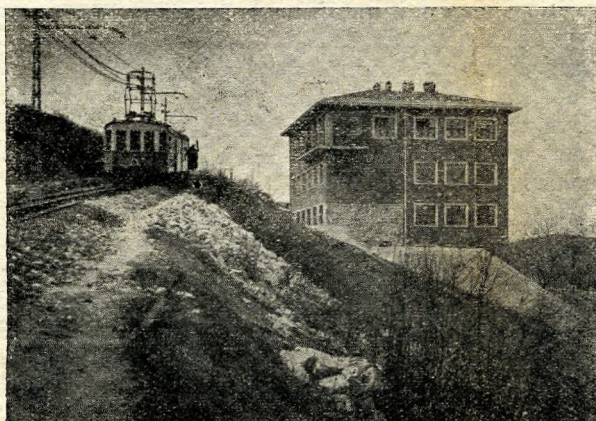
tartotta.

— Ha a jelen súlyos körülmé-
nyei között — mondotta — meg-
feledeznénk a jövőről, hiába
volna minden munkánk és aka-
rásunk, mert nem lenne jelenün-
nek folytatása. A ma fejlődő
gyermeknek a mostani felnőttek-
től kell várni mindent, de ha el-
jön az ő holnapjuk, akkor az
ápolat, gyenge palántákból itélő-
bíráink lesznek, akik törvényt
ülnek felettünk és kimondják az
ítéletet a mi korunk értéke felett.
A most meginduló Gyermekhet

és lelkesednek majd azokért a cé-
lokért, amiknek életét szentelte.

A beszéd után *Liber* Endre alpol-
gármester tartott „Egységes irányel-
vek a gyermekvédelemben” címmel
előadást, amelyben megemlékezett
azokról a ténykedésekről, amelyek a
főváros gyermekvédelmének alapkö-
veit lerakták. Az utolsó évtized mos-
toha gazdasági viszonyai ezen a téren
is éreztették hatásukat. A legfonto-
sabb intézkedés az iskolakötelesek
nyilvántartása volt, azután az iskola-
orvosi és iskolanővéri intézmény meg-
szervezése. Az iskolakötelesek nyil-
vántartása ma már minden tanköteles
gyermekről tudja, hogy mit csinál, is-
kolaorvosaink pontos statisztikai ki-
mutatásokkal tájékoztatják a székes-
főváros közoktatási ügyosztályát a
gyermekcsoportok egészségi állapota
felől, az iskolanővérek pedig közvet-
lenül is meggyőződést szereznek szem-
élyes látogatás útján, hogy a gyer-
mekek lelkileg és testileg megfelelő
istápolásban részesülnek-e családi élet
keretében. Észleleteikről környezeta-
nulmányokban számolnak be, amelyek
alapján a gyermek helyzetének javí-
tására hivatalból történik intézkedés.
A három gyermekvédelmi intézmény
harmonikus összműködéssel megál-
lították, hogy a fővárosi iskolák nö-
vendékei között több mint 1000 gyer-
mek leromlott egészségi állapota
miatt nem követheti a rendes iskolák
tanmenetét. A tudóveszes gyermek
veszélyes lehet környezetére is. Ebből
a célból építették a *Székesfővárosi*
Erdei Iskolát a Svábhegy legszebb
klimatikus helyén, a Diósárok-úton 12
katasztrális hold területen, amit nem-
rég nyitott meg ünnepélyes keretek
között *Liber* Endre alpolgármester.

Az iskola gyönyörű árnyas park-
ban van elhelyezve és három modern,
dúsan felszerelt épületből áll. Két
épület az éjszakai pihenésre van be-
rendezve, egy-egy épületben tágas,
szellős, 25 személyes hálótermekkel.
A harmadik épületben van a konyha

A svábhegyi Erdi Iskola.

azt a tudatot akarja kiépíteni,
hogy a magyar gyermekvédelem
sorsa mindnyájunk sorsa és Ma-
gyarország jövője függ attól,
hogy meg tudjuk-e védeni gyerme-
keinket. A Nemzeti Gyermekhet
új lelket akar a magyar közön-
ségbe vinni, azt a tudatot, hogy
magunk és a haza iránt való kö-
telességünk a gyermekek megvé-
dése. A mai gyermeket az anyagi
nyomorúság, testi és lelki infek-
ciók fenyegetik és a káros hatá-
suk alá került gyermek sok-
szor társadalomellenes világnéze-
tet szív magába és mikor megnő,
a társadalom ellensége lesz. Azért,
akinek gyermekei vannak, saját
gyermekei jövőjét biztosítja, ha
mindent elkövet a veszedelemben
forgó gyermekek megmentésére.
Akinek pedig nincsenek gyerme-
kei, gondoljon arra, hogy neki
állampolgári kötelessége a haza
jövőjének biztosítása és ha sze-
retetével nem támogathatja saját
gyermekét, fordítsa ezt a szere-
tetet azokra a kis magyarokra,
akik lesz majd egyszer Magyar-
ország és akik tovább küzdenek

és a 100 személyre szóló étterem, az
I. emeleten pedig a három tanterem,
korszerű új újtásokkal bőven ellátva.
Gáger-féle padok, Szóts-féle táblák
vannak a tanteremben. A II. eme-
leten van az orvosi rendelő, az igazga-
tói iroda és a nagy terasz, napfű-
dőzés céljaira. A szabadtéri foglal-
koztatást külön terezen végzik. A
személyzet és a gazdasági adminis-
tráció részére külön bejárat van, ők
nem érintkezhetnek a gyermekekkel.
A rendes oktatási idő elter a többi is-
kolakétól. A tanítási óra rövidebb,
a pihenő hosszabb. A gyermekek meg-
sem maradnak el, mert egyénileg fog-
lalkoznak velük. A székesfőváros át-
hatva az Erdi Iskola hivatásának
fontosságától, több ingyenes helyet
létesített a szegénysorsú gyermekek
részére annyival is inkább, mert fi-
zikailag leromlott gyermekek, akik az
Erdei Iskola balzsamos levegőjét áhi-
tozzák, többnyire a szegényebb nép-
osztályokból rekrutálódnak.

Az intézet a fővárosi tanügyi kul-
túra egyik ékessége. Igazgatója *Rádl*
Imre, aki 5 tanítóval, 2 nővérrel és
nagy számú személyzettel állította az
Erdei Iskolát a küldetésének pidesz-
táljára.

Az erdei iskola feladata az, hogy a
vérszegény, gyengelelkű, fejlődésben
visszamaradt, tuberkulózisra hajlamos
gyermekeket 2—3 hónapra kiemelve
környezetükből, orvosi felügyelet mel-
lett képezze őket tovább.

A cukrászipari kongresszus keddi
záslőavatási ünnepségén a zászló-
anya tisztségét *August* E. Józsefné
vállalta. A kongresszus külföldi részt-
vevőinek tiszteletére, akik számszerint
180-an, 16 hatalmas autocaron jöttek
Budára, *August* E. József máj. 13-án
lunchot adott.

Czölder Dezső „Tátra-Adria-Ten-
gerentől” képkiallítása május hó 17-én
(vasárnap) d. e. 11 órakor nyílik meg
ünnepélyes keretek között. A meg-
nyitó beszédet mondja: dr. *Sziklay*
János író, kormányfőtanácsos. Elő-
adást tart: *Szilágyi* *Károly*. A kial-
lítás (díjtalanul) megtekinthető má-
jus 18-tól május 31-ig, naponta d. e.
11 órától d. u. 5 óráig. I. ker., Fery
Oszkár-utca 4/b. (a Győri-út elején).

Nász. *Fürst* Magdát, *Fürst* György,
a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű
Rt. igazgatójának leányát eljegyezte
Deutsch *Jenő* dr. nagybérlő, Pázmánd
— Budapest.

Turista-kiallítás. *Horthy* *Miklós*
kormányzó úr fővédnöksége mellett a
Magyar Turista Szövetség május 16-
tól június 21-ig terjedő időben Buda-
pesten a m. kir. Technológiai Ipar-
múzeum átalakított kiállítási terméi-
ben nagyszabású *Országos Magyar*
Turista Kiallítást rendez, melyen a
történelmi Magyarország turistamoz-
galmát, annak fejlődését, alkotásait és
a turizással kapcsolatos tudomá-
nyos ágaikat anyagát mutatja be.

RAVASZ
cukrász

Előkelő
cukrászszalon
I. ker.,
Krisztina-körút 75

Mindent egy nőért, *Tessely* *Károly*
és *Rubió* *Lajos* nagyhatalmú színjátéka
Benti *Jenő* zenekísérettel május
15-én, pénteken este került először
színe nagy sikerrel az óbudai *Kis-
faludy*-színházban. A pompás szín-
padi dráma megrázó drámai fordula-
taival és életigazságoktól túlfűtött
mélyenjáró lelki analízisével mindvé-
gig lebilincselte a szépszájú közönsé-
get. A szép előadásért *Miklósy* *Aladár*
igazgatót illeti az elismerés, aki egy-
üttal a festő szerepét is sikerrel ját-
szolta. *Marianna* szerepében *Serly*
Emmi csillogtatta tehetségét, *Fehér*
Sándor *Wass* bankár, *Bodnár* *Eta* *Ba-
by*, *Bánky* *Elemér* a fenséges hálás, ne-
hez szerepében gyarapította sikerei-
nek számát. A premier meleg hangu-
lata sejteti, hogy a „*Mindent egy nő-
ért*” még sokáig lesz kedvelt műsor-
darabja a *Kisfaludy*-színháznak.

Fűárverést hirdet az I. ker. elő-
járója, dr. *Spannberger* *Alajos*, még-
pedig:

május hó 18-án délelőtt 9 órakor a
Major-utca 7. sz. a. levő „Szabadság-
harang” című vendéglőben (Budafoki
HÉV megállóhely), ahol az Andor-
utca, Naphegy, a Sasadi-, a Budaörsi-
út, az Örmező, Gazdaret, Hosszúret,
Madárhegy, Spanyolrét és a kőérbe-
reki dűlőút fűtermését,
május hó 19-én délelőtt fél 11 óra-

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM

Kitűnő konyha. — A források
napi hozama 160.000 hekto-
liter rádióaktív termálvíz

A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTF hajóknak
és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

BALÁZS

vendéglő
Hűvösvölgy
végállomás

kor, ahol az Orbánhegyi- és Márton-
hegyi-utak, a Városmajor, Zugliger,
Virányos, Lipótmező, Nagykovácsi-út
mentén fekvő Ormay-féle ingatlan, az
Ördögárok, Petneházy-rét, Béla ki-
rály-út, Istenehegy-út és Tóth sváb-
hegyi rét, — esetleg a Czilik, Örmező,
Ormay-, Nap-féle rétek fűtermése ke-
rül árverésre. Minderről kimutatás
látható az előjáróságon I. em. 19.
ajtó alatt. A fű árát azonnal kell ki-
fizetni.

Villatulajdonos olvasóink figye-
lmebe ajánljuk a „Salak” keresk. és
száll. vállalat mai hirdetését. A vállalat
a legjobb vörös salakot szállítja,
amely a legnagyobb eső után is tel-
jesen járható marad.

Ha jól akar vacsorázni és kelle-
mesen szórakozni,

keresse fel Budán,

a Gróf Malláth József szállodabérházban,
Kelety Károly-utca 9. szám, a 9-es és 17-es
autobuszok végállomásánál

Zsigmond László

a Spolarch-étterem volt igazgatója

éttermét és kávéházát

Braue-Boys-Jazz

délután és este.

MEGNYILT! Telefon

545—70.

MEGNYILT BUDÁN

SCHÄFFER JÁNOS

MŰBÚTORASZTALOS

LAKBERENDEZÉSI ÜZLETE

II., TÖRÖK-UTCA 2. (MARGIT-HIDNÁL)

Műbútorok és elsőrangú gyárt-
mányú ebédlő, háló, úriszobák,
konyha- és előszobaberendezések.

Kedvező fizetési feltételek és garancia mellett

UJ VEZETÉS!

UJ KORSZAK!

OLCSÓ ÉTKEZÉS!

ESPLANADE

EREMBEN

Esplanade szálló épülete. Lukács

fürdővel szemben. A menü (leves,

sült körettel, tészta) 1.60 pengő.

IGAZ JÓ BOROK! Olcsó villás-

reggeli. — Esténként szalonzene.

Külön termek bankettek, esküvőkre

EXCELSIOR

VÖRÖS SALAK

szállítja nagyban és ki-
csinyben tennispályák,
kertek, parkok részére a

Salak Kereskedelmi és Szállítási Vállalat

VII., Dohány utca 59

Telefon: József 428—64

ÉHGYOMORRA

naponként igyék egy pohár

KRISTÁLY

VIZET!

szent
GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet és napfürdő
Külön férfi és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

VÁRKERT KIOSZK
a budai Dunapart gyöngye!
DEÁK SÁNDOR
a „Deák” kávéház volt
tulajdonosa vezetése alatt
POMPÁS UZSONNA!
SZOLID ÁRAK!
DÉLUTÁN ÉS ESTE ZENE

SZÉCHENYI
GYÓGYFÜRDŐ
a Városligetben
a székesfőváros egyik legmodernebbül
felczelt, legmonumentálisabb gyógy-
fürdője. Ivókúra. Népgyógyfürdők,
nyári (strand) uszoda.
KITŰNŐ KÖZLEKEDÉS